

Redacția și Administrația:
Budapesta, VII., Nyár-utca 1.

Aci sunt a se trimite tot felul
de scrisori, cereri și bani.

Un număr 10 fileri.

ADEVÉRUL

(GLASUL POPORULUI)

ABONAMENTUL:

Pe 1 an . . . 1 coroană

Pe 1/2 an . . . 50 fileri

Pentru străintătate:

Pe 1 an . . . 2 coroane

Pentru America:

Pe 1 an . . . 1 dolar

Organul partidului socialdemocrat din Ungaria.

Foaie politică pentru poporul muncitor român.

Editor: Partidul socialdemocrat.

Apare la 1 al fie-cărei luni.

Redactor-responsabil: Aurel Cristea.

Rugăm pe frații, al căror abonament s'a împlinit să reînnoiască abonamentul, și să ne trimeată prețul abonamentului cât mai îngrabă, căci în cas contrar vom fi siliți a sista trimiterea foaiei „Adevărul“.

Totodată rugăm pe toți abonenții, cari nu primesc foaia „Adevărul“ regulat, să ne scrie despre aceasta, spre a putea lua măsuri spre îndreptare.

Comedie politica.

(G-a.) Cinci luni au trecut dela alegerile Dietale. Țara este tot în ex-lex. Comedia aceasta politică, care să joacă în țara noastră, stă în analele istoriei lumii întregi singură.

Guvernul teroristic al contelui Tisza a căzut — dar și astăzi este la putere, căci este încredințat cu conducerea lucrurilor în mod provisoriu.

După alegeri coalițiunea opoziției s'a scaldat în lacrimi de bucurie. Strigau pe toate căile că opoziția a invins și țara va veni iarăși în stare normală. Din toate acestea nu vedem nimic.

Dar să vedem sub ce fel de mască a ajuns opoziția la majoritate? Ne aducem aminte că toți candidații opoziției cari azi sunt aleși ca ablegați, au făgăduit alegătorilor, că punctul principal pentru care vor lupta în parlament este *votul universal* și îmbunătățirea stărei economice. Au declarat că recunosc, că poporul trebuie să i-se dea ocazie de a-și putea exprima dorințele prin *votul lor*.

Și ce vedem azi?

Vedem că opoziția coalisată nici nu se mai sinchisește despre făgăduelile ce le-a spus alegătorilor și poporului. Acum se vede că acești domni cari au luptat numai de a căpăta mandate nu sunt și n'au fost conștienți nici odată.

Crisa politică nu este din cauza *votului universal*, nici din cauza îmbunătățirii stărei economice. Nu.

Căci când politicienii nostri au intrat în tratare cu *Majestatea Sa*, au știut că ce este de căpătat și ce nu. Regele a zis, că în privința *votului universal* nu are nimic de zis, ei din contră în privința aceasta, dă mână liberă ori-cărui guvern de a face cum crede, că e mai bine.

Dar opoziția coalisată de acest lucru nu-i pasă. Ea pretinde alt lucru, pe care este sigură că nu-l capătă.

Adecă, ea prefinde comanda maghiară în armată (cătânie). Din cauza acestui punct țara este în ex-lex,

În privința acestui punct noi nu ne dăm nici o părere, căci noia socialdemocrațiilor ne este tot una, *dacă ne împușcă cu comanda maghiară, sau cu comanda nemțească*. Din acest lucru să vede ce fel de comedie joacă diplomații nostri politici.

Dar când este vorba de popor, de cele făgăduite poporului, atunci datoria noastră ne dictează de a ne ridica glasul și a întreba pe comidianții politici, că ce au de gând cu cele făgăduite? Când au de gând să îndeplinească făgăduelile făcute poporului?

În Dietă vedem, că mai toate partidele sunt reprezentate, afară de partidul nostru. Și toate aceste partide au recunoscut că poporul trebuie să i-se dea la tot cazul dreptul de vot.

Mai cu seamă naționaliștii români în cap cu *Ioan Russu-Sirianu* sunt acei cari strigă cât îi ia gura, că poporul român să prăpădește din cauza, că el nu are drept de vot.

Ce fac acești naționaliști români acum. S'au pus pe tăcut ca niște mameluci. Unde este programul lor, al cărui punct principal este *votul universal*?

Dar ce vorbim noi de naționaliști. Și ei sunt tot ca ceilalți. Și lor le este teamă de *votul universal*, tocmai ca și celorlalte partide. Ei știu bine că dacă poporul va avea drept de vot, atunci nu va trimite mameluci în dietă, ci va trimite oamenii poporului cari într'adevăr vor reprezenta interesele poporului, vor trimite socialdemocrații în dietă, cari știu că unde este rima care roade pe popor, și vor aduce la îndeplinire cererile poporului întreg. Aceasta este teama tuturor mamelucilor de azi cari nu voesc să iasă afară cu *votul universal*.

Toți acești domni știu că dacă *votul universal* va fi introdus, atunci s'a isprăvit cu domnia lor. Ei știu că atunci din acest parlament corupt se va face adevăratul parlament al poporului.

Noi dela acești comedianți nu așteptăm nimic. Știm că *vot universal* numai atunci va fi, când poporul și-l va câștiga. Acest lucru nu va dura mult. Adunările noastre din toată țara au dovedit, că suntem gata a lupta pentru el.

Dacă nu-l vom căpăta cu frumos, atunci vom pune sculele la o parte, ne vom încrușișa mâinile și vom zice:

Orî ne dați votul universal, orî nu lucrăm nimic.

Cu un cuvânt vom declara *greva generală* în toată țara pentru *votul universal*. Și aceasta se va întâmpla când noul minister va fi alecătuit.

Atunci vom vedea dacă comedianții noștri politici vor lua ei sculele în mână și vor putea produce ceea-ce produce milioane de muncitori pentru întreținerea acestei clase putrede a burghezimei.

Afară cu votul universal, pînă nu este prea târziu.

Frați români! Agitați pentru foaia „ADEVÉRUL“, căci asta este arma noastră de luptă.

Batjocoritorii socialismului.

Fiecare idee bună, adevărată, sănătoasă a avut dușmani și batjocoritori. Astfel și mărețele idei socialdemocrate au dușmani și batjocoritori, ba chiar și murdăriile cele mai perfide le aruncă burtă-verzimea pe capul socialdemocrației. Stăpânirea vîzînd, că cu urmăriile și cu persecuțiile ei infame nu poate să-și ajungă scopurile, ei au început să batjocorească cu fel de fel de mof-turi, și minciuni aceste mărețe principii ale socialdemocrației, crezînd, că acest lucru le-ar fi de folos și poporul apăsător, mulțimea de oameni asupriți se vor retrage dela socialdemocrație.

Noi vedem tocmai contrariul, noi vedem că socialdemocrația prinde din zi în zi rădăcini mai mari, rădăcini mai puternice, cu toate că această burtă-verzime aruncă cu potopul dușmăniile și prostiile ei pe capul socialdemocrației, această dreaptă și mărețată idee capătă din zi în zi mai mulți luptători pentru drepturile poporului apăsător și asuprit.

Dar de când lumea este, a fost tot așa. Fiecare idee, fiecare principiu, fie el cât de uman și folositor a avut dușmani și batjocoritori, dovadă e chiar Isus Cristos a fost batjocorit și asuprit.

Au născocit câte și mai câte minciuni, între altele puternicii de pe atunci au născocit, că el vrea să fie împăratul jidovilor și ca să dea apăsare mai mare vorbelor lor au așezat o cunună de mărăcini pe cap, pe când merse calea Golgotei, iar pe acei cari i-au avut credință în el, în învățăturile lui i-au persecutat și batjocorit într'un mod infam. Aceste născociri neintemeiate pe nici o basă, poporul de pe atunci le-a crezut și au început să nimicească pe credincioșii lui Cristos ca niște fiare sîlbatice.

Dar nu numai în secolele trecute s'au făcut așa, în timpul care trăim să face tot cam așa.

Așa dară, nu ne mirăm cătuși de puțin, când vedem, că și pe noi socialdemocrații ne batjocoresc, și ne aruncă câte și mai câte minciuni pe capetele noastre.

Dacă a fost vre-odată o idee care e pentru binele poporului întreg, o învățătură care nu este pe placul burghezimei și burtă-verzimei, atunci această idee este ideea socialdemocrației.

Dacă au fost vre-odată bărbați cari nu au teamă de nimic, nu au teamă de apăsările și asupririle stăpânirii, atunci acei bărbați cu inimă, acei luptători nu sunt alții decât luptătorii socialdemocrației, fiindcă au convingerea, că lupt pentru *dreptate, egalitate și frățietate*.

Dela anul 1870 și până acum stăpânirea a făcut toate ce i-au fost cu putință ca să nimicească socialdemocrația. Pentru un articol socialdemocrat, pentru o predicăție socialdemocrată au fost pedepsiți cu ani de închisoare.

În anul 1897 și 1898 țeranii socialdemocrații au fost împușcați de gendarmi, un țeran cu numele de *Ioan Santo Kovács* a fost osîndit la cinci ani temniță, dar când au trecut peste patru ani, i-au zis autoritățile următoarele:

„Dacă ne făgăduiești, că nu o să mai fi socialdemocrat îți vom erța al cincilea an de robie.

Dar *Ioan Santo Kovács*, ca adevărat luptător pentru deslăntuirea poporului munci-

tor cu fală a răspuns ca un adevărat socialdemocrat:

„De ași ști, că în temniță voiuri muri, de a-și ști, că nu voiuri mai vedea lumina zilei, nu voiuri mai vedea muerea și pruncii mei, nici atunci nu mă voiuri lăsa de ideile mărețe socialdemocrate.“

Așa a rămas bietul om și al cincilea an în temniță.

Organele stăpânirii văzând, că cu urmărirea și asupririle lor nu-și pot ajunge scopul, nu ne mai urmăresc așa de tare, dar se mai găesc și azi destui fisolgăbirai cari cu încăpăținarea lor, cred că vor putea opri acest val care din zi în zi tot crește, cred că vor putea opri această idee să fie răspândită în toate colțurile unde să găesc oamenii și cred, că vor putea opri muncitorimea de a se aduna sub steagul nostru roșu și favorit.

Dar ei au început o tactică mai vicleană. Ei au început acum cu minciuni, cu batjocuri și cred, că așa vor putea scăpa de socialdemocrație.

În timpurile din urmă, dușmanii nostri au început o tactică nouă, au început să tipărească cărți și foi cari sunt pline cu batjocuri contra socialdemocrației.

Astfel de foi sunt, cum e foaia protopopului Dăianu „Răvașul“, care întotdeauna s'acată ca scaiul de ideile socialdemocrate, iar a doua „Tribuna“, „Poporul Român“, tot foi întreținute de popi, ba mai și „Votul Poporului“, care sub masca de socialdemocrat injură chiar ideile socialdemocrate. Afară de foile astea mai sunt și altele, cari s'is plătite de popi (banda neagră) să injure socialdemocrația.

Cei dela cârmuire au grije ca și cel mai mic ajutor de notar să poată batjocori socialdemocrația în mod nerușinat, dar mai mult, la aceste batjocuri le dă ajutor tot preoțimea, care crede, că așa slujește mai bine biserica, cu un cuvânt preoțimea acolo trage unde-s avuți, și luptă în contra poporului apăsător în loc loc să-i meargă în ajutor.

Ei strigă cât îi ia gura, că socialdemocrația voeste împărțirea pământului. Că voim să luăm pământurile avuților și să-l împărțim săracilor. Dar aste toate sunt numai născociri.

Noi însă dovedim, că ei, domniii împreună cu calfele bisericesti împărțesc între ei averile muncitorilor.

Aceste nedreptăți voeste să le nimicească

socialdemocrația, socialdemocrația voeste, ca fiecare om să trăiască fericit pe lume, și fiecare om să aibă atât pământ, cât să-și poată întreține familia.

Acest lucru nu este împărțire, dar este o dreptate care să cuvine și care va apăra pe poporul muncitor de nimicire.

Ei ne numesc fără Dumnezeu, dar fără Dumnezeu sunt ei. Noi voim că pentru poporul muncitor *raiul* să fie aci pe pământ, iar pentru *raiul* de pe cea lume să lupte preoțimea. Fără Dumnezeu sunt acei cari voesc să țină pe poporul muncitor și mai departe în lanțuri, Noi vrem, că cine lucră să aibe drept de a mânca, și cine mănăcă să aibă datoria de a lucra.

Deci fraților români, nu ascultați batjocurile dușmanilor nostri, adunați-vă cu toții sub steagul nost cel roșu și strigați împreună cu noi să trăiască *partida socialdemocrată internațională. Să trăiască arma noastră „Adevărul“ (Glasul poporului).*

REVAS.

Hora popilor.

Vă rog iubiților frați
Minciuni poești nu ascultați,
Căci ei numai ne prosteste
Și pe urmă ne belește,
Și ei numai ne 'mbată
Să ne țină laolaltă.

Căci dacă ne vom uni
N'ar mai avea ce beli,
Pe cine ar boteza
Pe cine ar cununa,
Pe cine ar îngropa
Plată de unde-ar căpeta?

Vă rog dară iubiți frați
Cât de iute vă asociați,
Ca popii să-i înjugăm
Și plata să le-o seurtăm,
Căci ei au plată destulă
Paorile ce-l mănăcă.

De ce popa când cununa
Își trage plată rezervă,
Și când pe cel mort îngroapă
De pe cel viu ia pelea toată,
Când omul se întristează
Popa atunci se ospetează.

Dacă-i popa om cinstit
Creadă la cel necăjit,

Și creadă în D-zeu
Nu faci de capul său,
Nu agonisească averi
Nu umble după mueri.

Ei ne 'nvată să postim
Dar ei posturi nu mai țin
Popii în postu al mai mare
Mănăcă ouă și carne,
Și pe popor îl oprește
Să nu mănănce nici pește.

Dumineca miruește
Bani popa-i cheltuește,
Nu-i lasă la sfânta casă
Că-i trebuie vin pe masă
Și mai fac popii minune
Căci nu le pot spune.

De aceia iubiți frați
Vă rog, pe mine m'ascultați,
Să ne sculam sab steag roșu
Să mergem pân' la 'mpăratu
Ca să cerem dreptate
Căci nu-i destulă libertate.

Dănilă Loichitia din Jebel.

Reșița.

Iarăși douăzeci și unu de victime ale capitalului! Ale acelu capital care trage și mēduva din oasele muncitorilor spre îngrășarea câtorva trântori de acționari.

Iarăși 21 victime care lasă o mulțime de copii orfanii și vēduve fără pâine și fără adăpost.

Iarăși douăzeci și unu de părinți pe cari copii și nevestele înzădar îi așteaptă ca să vină acasă, dar ei numai vin, *căci au devenit victime muncii lor. Și toate acestea pentru capital.*

Pe de o parte capitalul nesăturat care pentru întreținerea sa pretinde sudoarea și sângele muncitorului.

Pe de altă parte munca care în starea ei economică de azi este dată pradă neajunsului, sărăciei și dacă capitalul voeste chiar și — moartea.

Doauăzeci și unu de vieți (suflete) de oameni:

Dar aceasta este numai un mic joc, care se joacă înaintea ochilor nostri: și totuși câtă amărăciune aduce în inimile oamenilor. Când această amărăciune va ajunge la convingerea, că *munca* trebuie să ducă succes în lupta contra *capitalului* atunci aceste

Pâine, tata!...

Întēplare din viața proletarului

De *Aurel Cristea.*

Încă nu s'a făcut ziuă și bietii copilași au și început să strige:

Pâine tată, că ni foame!

— Tăceți dragii tati! — răspuse tatăl copiilor — că încă nu e dimineață. N'am de unde să vă aduc pâine, dar cum se va lumina de ziuă de loc voi merge, unde să împărțeste pâinea de pomană pentru oamenii săraci.

Că așa e datina în Pesta, cât și în alte orașe mari din lume, să împărțeste pâine de pomană în timpul ernei pentru oamenii săraci.

Copii adormiră. Dar tatăl nefericitorilor copii, nu mai putea dormi, căci rău îl frământau gândurile negre.

— Ce nefericit sunt eu — suspină el. — De când mi-a murit nevasta nu mai am nici un noroc pe lume, om sănătos sunt, tare și mare sunt destul pentru a putea lucra, ca să-mi câștig pâinea de toate zilele, dar ce să mă fac dacă lucru nu capăt nici-er.

Am ajuns, ca să aștept mila domnilor. Acești doi copilași nu mă întrebă, căci am sau nu, ce le da de mâncare. Trebuie să le aduc, dacă din pământ aș scoate hrana vieții lor.

Copii iar s'au trezit, Foamea nu-i lasă să doarmă.

— Tată ni-e foame, dă-ne pâine!... Începură să strige copiii...

Dar bietul om sorman, tatăl copiilor, începu să-i mângăie și le zise:

— Aveți răbdare dragii tati, până mai târziu, că încă nu e timpul să se împărțea-sea pâinea.

Dar de geaba spunea el copiilor să mai aștepte, să aibe răbdare, că ei nu pricepeau. Erau micii copilași: cel mai mare abia era de 5 ani, iar cel mai mic de 3 ani.

Dar ei începură din nou:

— Tată pâine, ni-e foame!...

Acum trebuie să plec, că doar va fi sosit timpul să se împărțea-sea pâinea. Își sărută copilași, și le spune să se poarte bine, că tata merge să le aducă pâine, ca să aveți ce mânca.

Plecând pe drum bietul om sērac să întâlnește cu sora-sa și-i zice:

— Bună dimineața dragă soră!

— Fii sănătos iubite frate. Dar unde te duci așa de dimineață?

— Mă duc draga soro, să aduc bietilor copilași pâine, ca să mănănce, că de er' dela amiază n'au mâncat nimic.

— Dar unde te duci după pâine? întrebă sora.

— Mă duc unde se împărțeste pâine de pomană.

— De ce nu mai vii pe la mine?

— Dar' ce să fac și pe la tine, dragă soro — zise bietul Mihaiu, că așa îl chema pe bietul om sērac, — că tu tot nu mă poți ajuta cu nimic. Dacă bărbatu tēu m'ar ve-

dea pe acolo, ar crede că eu vin, ca să mă ajuti cu câte ceva, eu știu cum is eei avuți și o să înceapă cu ceartă cătră tine, și dintr'asta veți avea traiu rău în casă, dar' eu asta n'o voesc.

Și cu aceste cuvinte s'a despărțit de sora-sa.

Ajunge la locul numit, unde să împărțea *pâinea de pomană.*

Acolo vede groază de oameni, bărbați și femei, tineri și bătrâni, așteptau ca să vină carul cu pâinea. Că până atunci, încă nu veniră.

Începe acolo a povesti cu unul și cu altul, își plângea durerile unul altuia.

Povestind, trec pe acolo doi domni, care îndată își îndreaptă ochii pe Mihaiu. Să oprese, iar unul dintre acei doi domni, arată cu degetu celuilalt domn pe Mihaiu și zice:

— Ia uită-te la omul acela, cât e de sănătos, cât e de mare, cât e de tare, nu voeste să meargă să luere, mai bine vine aici să aștepte *pâine de pomană.*

— Cum a auzit Mihaiu vorbele astea, că era aproape de domni, de loc a sărit acolo și-i întrebă:

— Ce-ai zis dumniata domnule?

— Da ce-am zis e adevărat — zise unul dintre domni — *du-te de lucră și nu aștepta pâine de pomană, că ești tare și mare, sănătos.*

— Da, dați-mi să lucră, că eu mai bucurous a-și lucră, decât să vin aici, și să aștept *din mila Domnilor, pâine de*

21 victime ale muncitorilor nu au căzut în zadar pradă capitalului. X

Naționaliștii în Dietă.

Iată că au trecut alegerile. Suntem în luna a cincea după alegeri. Și D-nii naționaliști nu au făcut altceva nimic în Dietă decât s'au lăudat că sunt patrioți buni ai statului ungar.

Noi știm că naționaliștii au luat în programul lor punctele principale ale programului nostru și au făgăduit alegătorilor, că vor purta grije pentru îmbunătățirea soartei economice a poporului.

Noi din aste făgădueli nu vedem nimic. Ba da, vedem că șed în dietă ca niște mameleuci și nici nu prea îndrănesc a-și deschide gura.

Oare credeți d-voastră d-lor deputați, că poporul care v'a dat votul să va mulțumească cu tăcerea d-voastră? Unde este programul? Unde este votul universal, ce l'ați pretins înaintea alegătorilor?

Ce vă pasă d-voastră acum de popor. Băgați în pungă 6000 de coroane la an și vă puneți lăcat pe gură.

D-lor naționaliști! Nu credeți că ar fi bine de a face ceva pentru poporul muncitor, până-când nu o să fie prea târziu pentru d-voastră?

Oare așteptați a căpăta îndrumări dela popor? Dar noi suntem convinși că și voi naționaliștii nu sunteți mai buni ca ceilalți și poporul muncitor numai atunci va avea drepturi când și-le va câștiga singur și aceasta nu va dura mult timp.

De-ale partidului.

Conferență slovacă. În zilele de Rusaliile catolice (11 și 12 Iunie n.) s'a ținut în Pojon o conferință a slovacilor. Ordinea de zi este: 1. Raport. 2. Alăturarea muncitorilor slovaci de partidul socialdemocrat. 3. Alegerea unui comitet executiv pentru toată țara. 4. Propuneri. Frații sunt rugați a face atenție pe frații de limbă slovacă din comunele lor asupra acestei conferințe și a-i îndemna a trimite delegați la această conferință.

În Omor (com. Timiș) a ținut organelle adunare generată, la 9 Maiu nou. Corespondențele pentru acest organ sunt a se trimite pe următoarea adresă: *Mihaiu Benkő, Omor, p. u. Delta.*

În Kispest s'a constituit la 9 Maiu, organul partidului socialdemocrat.

pomana. Ear' eu daca-și fi singur, n'aș veni aici și a-și lua lumea 'n cap. Dar așa nu pot, că am acasă doi copilași, cari mă așteaptă, să le **duc pâine.**

Dar' domni, nici n'a voit să-l asculte, decât își bătea joc de el, iar unul dintre domni îl întrebă:

— *Socialist ești?*

— *Da. Acela am fost, și voiu rămânea cât voiu trăi.*

Când auzi acești domni cuvintele acestea, s'au speriat și au luat-o la picior.

Că domni, de socialiști să tem.

Bietul Mihaiu s'ntoarce la locul de unde a plecat, și să pune pe gânduri, că ce viață fericită a avut, pe timpul când trăia iubita lui nevastă, atunci avea de lucru, iar casa nu ducea lipsă de nimic, ear' de copilași avea cine să se îngrijească. Dar' îl prinde o jele gândindu-să la cei doi copilași că au rămas orfanți, nefericiți, și-i încep a lăcrăma ochii. Ajunge rëndul pe el, se capete **pâine de pomana.**

A și căpătat. Cum a căpătat într'o fugă să întoarce la copilașii săi acasă, pe cari știa că ia lăsat flămânzi.

Cum intră în casă, copilașii or și încep să strige:

— *Pâine tată, că ni-e foame!*

— Tăceți dragii tatii, că v'am adus. Le dă fiecare o bucătică, căci acum erau învătăți copilașii numai cu pâine, de când tatăl lor n'avea de lucru.

Dar bietul Mihaiu era sătul nu mai când îl vedea, cum mănâncă de lacomi.

Fratele Aurel Cristea — condamnat.

În 11 Maiu 1905 s'a pertractat al doilea proces de presă, intentat contra fratelui *Aurel Cristea* înaintea Curții cu jurații din Budapesta, pentru imnul muncitorilor români „*Marseilaisa proletarului român*“, care a apărut în foaia „*Adevărul*“ cu datul de 1 Noemvrie, care număr a fost totodată și confiscat.

Pertractarea procesului s'a început la 9^{1/2} ore înainte de amiază și a durat până 1^{1/2} ore după miez.

Ca președinte al tribunalului a fost d-nul *Dr. Alfred Doleschall*, ca procuror regesc a fost dl *Dr. István Kovács*, iar ca apărător al fratelui *Cristea* a fost harnicul avocat al partidei noastre dl *Dr. Kadossa-Marczel*.

După alcătuirea Curții cu jurații, președinte chiamă pe acusat înaintea sa, și-i pune întrebările cuvenite cu privire la imnul „*Marseilaisa proletarului român*“?

Acusatul între altele răspunde astfel: Nu pot să mă aflu vinovat, pentru-că această poezie „*Marseilaisa proletarului român*“, e deja cunoscută între poporul român socialist, pentru-că s'a publicat în mai multe rinduri atât în foi cât și în broșuri la Timișoara, fără ca procuratura regească din Timișoara să le confiscă. Dar acum fiind că s'a publicat în foaia „*Adevărul*“ dela centru a trebuit să fie confiscată, pentru-că ar fi agitat contra clasei de sus. Dar până acum nu s'a făcut nici o tulburare nici într'o parte.

(Această poezie a fost edată de cercul „*România Muncitoare*“ din București (România), înainte de asta cu 6 ani, stat constituțional, cu presă liberă — precum e și Ungaria — fără ca să-i aibă procuratura grija, că ar agita contra clasei de sus, așa că această poezie s'a lătit și la noi în Ungaria. Red.)

După acusat ia cuvântul dl procuror regesc *Dr. Istvan Kovacs*, care într'o vorbire furtunoasă — din nimic ar face ceva, după-cum e obiceiul tuturor procurorilor — voește să convingă pe jurați, că ce mare păcat a comis fratele *Cristea* cu publicarea „*Marseilaisa proletarului român*“ și dînsul aduce la ordinea zilei întâmplările cu vearsarea de sânge dela Aleșd și cere condamnarea acusatului.

După procurorul regesc ia cuvântul d-nul apărător *Dr. Kadossa-Marczel*, care ia în

bătaie de joc pe d-nii procurori. Între altele zice:

„D-lor jurați! D-nii procurori regești nu știu cu altceva să vină la o pertractare cum e și cea de astăzi, decât ei și-au luat la ordinea zilei ca primul argument, vearsarea de sânge dela Aleșd, prin care ar voi să vă convingă pe d-voastră, d-lor jurați, că socialismul ar fi așa de periculos, pe când socialismul e domol.“

După aceea, apărătorul arată foile și broșurile unde această poezie a apărut. Așa, că tribunalul le confiscă.

După aceea apărătorul își continuă vorbirea mai departe și convinge atât pe tribunal cât și pe jurați, că acusatul nu a făcut așa păcat mare cu publicarea „*Marseilaisa proletarului român*“, (precum nici dracul nu e așa de negru, după-cum îl feștesc oamenii) s'au precum voește să arate dl procuror regesc.

Așa, că vorbirea frumoasă a apărătorului a adus cu sine ușurarea sentinței, în care Curtea cu jurații îl declară pe fratele *Cristea* de vinovat, iar tribunalul îl condamnă la *1 lună temniță de stat și 50 de coroane amendă în bani.*

Acum de sigur clasa înaltă, poate durmi liniștită.

Serbarea de 1 Maiu. În Budapesta.

În capitală s'a s'rbat ziua de 1 Maiu într'un mod solemn. În nici într'un an nu au luat parte atâți muncitori la s'rbarea de 1 Maiu. La orele 2 d. a. s'au adunat peste 50.000 frați pe Tisza-Kalman-ter de unde au pornit ca demonstrații după bresle peste străzile orașului, până afară în Városliget (pădurea orașului) unde s'au ținut vorbiri despre însemnătatea zilei de 1 Maiu, de către frații noștri *Bokányi, Venczák și Kardos.*

În provincie.

În următoarele localități din provincie s'a s'rbat ziua de 1 Maiu:

Erzsébetfalva, Agram, Cluj, Hatvan, Timișoara, Lugoj, Kassa, Ujpest, Kispest, Gyula, Segedin, Kőbánya, Turda, Chișineu, Hódmezővásárhely, Szombathely, Szigetvár, Szabadka, Nyiregyháza, Kunágota, Zombor, Debrețin, Arad, Cinci-biserici, Kiskunfélegyháza, Moravița-betrană. Sătmár, Eperjes, Ungvár, Kecskemét, Brașov, Nagybecskerek și Sibiu.

Prin capul bietului Mihaiu tot felul de gânduri străbateau, că oare ce va face el, dacă nu va căpăta de lucru mai câteva săptămâni, va fi silit bietul om să moară de foame împreună cu cei doi copilași ai săi.

La cerșit de geaba merge, că nimenea nu-i dă nimic, îl vede că e un om tare și sănătos, îi trimite la lucru. Dar unde să lucre?

Ce și-a gândit bietul Mihaiu. Inima i-a fost grea, că copilașii lui stau să moară de foame. Îi era rușine a cerși, dar în fine să hotărî a încerca pe la vre-o câți-va domni mari, doar' să vor îndura să-l ajute cu ceva, până ce va începe lucru, mai pe primăvară.

— Mai întâiu de toate mă voi duce la boerul Nicodim.

S'a și dus, cum îl zărește își ia pălăria de pe cap și-i zice:

— Bună-ziua excelentă!

— Fii sănătos Mihaiule! Îi răspunde boerul Nicodim. Dar' ce cauți pe aici?

— Iată am venit să mă rog de dumniata excelentă, doar' mai putea ajutarea cu ceva, ca să pot eși din iarnă, că de lucru nu capăt nicăiri. Și n'am ce da la copilași de mâncare.

Boerul Nicodim îi răspunde:

— Să vezi să te duci de pe la curtea mea, că eu n'am ce să-ți dau, eu n'am adunat averea ca să o împărțesc cu voi săracii, și eu am copii, am cui să dau și nu vouă săracilor, câștigați-vă.

Bietul Mihaiu s'a întristat și mai tare, n'a mai voit să mai meargă pe la nimenea, ca să ceară vre-un ajutor.

S'a dus acasă întristat cum era, și-a luat copiii, și-a plecat cu ei afară din oraș, într'o pădure, și-a luat cu el o sticlă de otravă și trei bucăți de pâine, pe cari lea otrăvit. Acum aștepta, ca să ceară copilașii pâine.

Nu mai de-odată încep amândoi copilașii a striga:

— *Pâine tată, că ni-e foame!...*

Iar bietul Mihaiu scoate pâinea din traistă și cu mână tremurândă, o dă pâinea otrăvită copilașilor.

Copilașii mănâncă lacomi, nu mai după câteva minute pică la pământ amețiți și zic mai odată: *Pâine tată, că ni-e foame!...* după care au și murit.

Bietul Mihaiu cu lacrimi îi stropește copilașii, apoi și-i pune unul lângă altul, și-i mai sărută odată pentru ultima-ooră, apoi să pune cu ei în rënd și bea otrava și mănâncă pâinea otrăvită, care i-s'a sfârșit viața cu cuvintele:

— *Pâine de pomana!...*

Trist lucru. La ce duce miseria.

* * *

Asta e soarta bietilor proletari, dacă n'au lucru, sunt în prăpastie. Domni mai bine te lasă să mori de foame pe drumuri, decât ca să-ți dea de lucru, ca să poți trăi ciustit.

În străinătate.

În București s'a sărbătorit 1 Maiu printr'o *adunare populară* ținută la 9 ore înainte de amiază, care adunare a fost prezidată de tovarășul V. Anagnoste. La adunare au vorbit frații N. C. Georgescu, Al. Coustantinescu, Al. Georgescu și D-rul Lahovary. După amiază a fost o *sărbătoare populară* în grădina „Schiessstadt“, care a durat până la orele 11 noaptea.

Statutul organic.

Precum am făgăduit în numărul trecut, că vom începe cu publicarea statutului organic în numărul acesta, iată că o facem și rugăm pe frații noștri de a ceti cu atenție acest statut, căci din el vor vedea, că partidul nost a înaintat și că nu doar me și totodată rugăm pe frații noștri de a se ține strict de acest statut în care toată viața partidului socialdemocrat din Ungaria este clădită.

Iată statutul:

Statutul organic al partidului socialdemocrat din Ungaria. - Primit la congresul ținut în Budapesta în anul 1905.

§. 1. Ca membru al partidului se recunoaște: Cine cunoaște principiile fundamentale ale partidului, pe acelea într-o cât poate le răspunde și sprijinește partidul și materializește și în privința spirituală, este recunoscut de membru al partidului socialdemocrat din Ungaria.

Membrii partidului nu pot fi membrii altui partid și nici nu le este permis a ajuta alt partid.

Membrii partidului sunt datorati a se ține — dacă se țin de vre-o breslă — de organul breslei lor; acei cari nu au organul lor de breslă, sunt datorati a se ține de organul partidului care să afle în comuna lor.

§. 2. Din partid se eschide acel individ, care a făcut vre-un rău contra partidului sau contra vre-unei bresle, sau care după aprecierea socialdemocrată a comis ceva înjositor.

În privința eschiderei hotărăște ca instanță primă o comisiune aleasă pentru acest scop, în care alege propunătorul eschiderei 3 membri și acusatul 3 membri. Ca președinte al acestei comisiuni să alege un membru al partidului prin vot secret. În cas de paritate de voturi și la neînțelegeri în privința președintelui, comitetul conducător al partidului denumește președinte din sinul comitetului-conducător sau din mijlocul membrilor partidului.

Propunerea de eschidere se înaintează comitetului-conducător. Fiecare membru are dreptul de a propune eschidere în contra ori-cărui membru al partidului.

În contra hotărârii comisiunii de eschidere se poate apela la comisiunea de controlă și ca instanță a treia la congresul partidului.

Organele locale:

§. 3. Organele locale alcătuiesc pentru îndeplinirea hotărârilor partidului instituțiunea bărbaților de încredere. În această instituțiune trimite fiecare breslă 2—2 bărbați de încredere.

Organele locale din provincie au dreptul de a alege un comitet care conduce mișcarea în comuna sau orașul lor.

Unde nu sunt atâtea organe ca sa se poată alege comitetul-conducător din mijlocul bărbaților de încredere, acolo comitetul-conducător să alege la o adunare populară sau pe altă cale.

Obligațiunile organelor locale sunt: a se îngriji de îndeplinirea hotărârilor locale și a supraveghia asupra hotărârilor, instanțelor mai înalte (conferințe comitatense, cercuale, congresul central, comitetul-conducător central) și a le aduce la îndeplinire.

Organele comitatense.

§. 4. Spre conducerea bună și regulată a mișcării în fiecare comitat este de a se forma un comitet de agitațiune.

Acest comitet deocamdată se alege în acel oraș al fiecărui comitat unde agitația este mai mare și mai efectivă și stau la îndemână cele mai multe mijloace spre conducere. Reședințele definitive le hotărăsc cu vremea conferințele comitatense.

Acțiunea comitetului de agitație se estinde peste întreg comitatul. Este datorința acestui comitet a desvolta agitația și a întemeia organe în acele comune, în cari încă nu sunt.

Dacă în comitatul vecin încă nu s'a întemeiat comitet de agitație, este datorința comitetului a lucra și în vecinătate; tot astfel dacă o comună din comitatul învecinat îi zace mai la îndemână.

Comitetul agitator comitatens prin un membru totdeauna stă în legătură cu direcțiunea partidului și cel puțin odată în lună face referadă despre starea mișcării și totodată din cas în cas comunică numele și adresele tuturor organelor din comitat secretariatului partidului.

Afară de aceea stă în legătură totdeauna cu toate organele din comitat și cu organele din comunele comitatelor din vecinătate și când află de lipsă, ține conferințe comitatense.

Conferința cercuală sau direcțiunea partidului sunt îndreptățite a nimici sau a schimba hotărârile aduse de conferința comitatensă. Astfel de hotărâri, cari ar fi contrare hotărârilor partidului, nu se pot aduce.

(Va urma în numărul viitor.)

Adunare.

În Lugoj a ținut partidul nostru în ziua de 1 Mai o *adunare* foarte măreață. La orele 9 dimineata deschide adunarea fratele E. Husveth care a fost ales de președinte, iar de secretar al adunării a fost ales fratele Nicolae Huhn. Fratele Stefan Mihelyi într'o vorbire măreață arata însemnătatea zilei de 1 Maiu. După el se urea fratele Gustav Auerbach din Budapesta care într'o cuvântare strălucită în limba română, arată fraților însemnătatea zilei de 1 Maiu. Intre altele zice: Astăzi ziua de prima Maiu în țara ungară nu este numai demonstrațiunea muncitorilor pentru ziua de 8 ore de lucru, dar este demonstrațiunea pentru *votul universal și secret*. Dacă noi azi ne-am adunat la sfat, este că suntem convinși că poporul muncitor numai atunci poate ajunge la îmbunătățirea soartei materiale când va avea drepturile politice, căci prin politică putem ajunge acolo, unde mai curând sau mai târziu trebuie să ajungem — în Dietă — ca să arătăm legiuitorilor unde este rima care roade poporul muncitor. La sfârșitul cuvântării sale, propune fratele Auerbach o moțiune prin care se hotărăște, când se va constitui noul minister să fie solitat, ca în timp hotărât să introducă *votul universal*, la cas contrar muncitorimea din Lugoj să declare solidară cu muncitorimea din toată țara și să se va pune în grevă generală cu toți muncitorii din țara întreagă și nu va lua sculele în mână până nu va căpăta *votul universal*.

Această moțiune a fost primită de adunare cu unanimitate. După fratele Auerbach a mai vorbit fratele Carol Peter în limba germană.

Cu aceasta s'a sfârșit adunarea și poporul s'a împrăștiat în liniște. După amiază a fost o demonstrațiune pe stradă pentru *votul universal* împreună cu o sărbătoare frumoasă în grădina principală a Lugojului. La adunare și la sărbătoare au luat parte peste 2000 de frați.

Cronica.

În viața politică nu s'a făcut nici o schimbare. Suntem tot în stare de ex-lex. Se svonește că Khuen-Hedervary va fi însărcinat cu constituirea unui minister de

transit (minister de funcționari) și că parlamentul (dieta) va fi închis pe un timp nehotărât. Noi credem că criza nu se va deslega așa curând. Se vorbește despre alegeri noi cari ar fi să se facă încă prin luna Iulie.

Mare nenorocire în ocele de cărbuni din Reșița. Vineri la 18 Maiu nou s'a întâmplat în minele de cărbuni în Reșița o nenorocire mară.

În mina numită Almásy care are o adâncime de 800 metri au lucrat 180 muncitori de a sparge o stâncă de cărbuni prin patroane de dinamită. După-ce patroanele au fost așezate una din ele a explodat și a dărâmat toată mina care are o întindere de 250 metri. Dintre muncitori 160 au scăpat cu viață, iar 21 au fost îngropați de vi de cărbuni.

În temniță! Fratele Maxmilian Grossmann și-a început la 15 Maiu osinda de 10 luni temniță ordinară, la care a fost osindit de cătră justiția de clasă pentru vătămarea regelui. Noi am luat rămas bun dela fratele Grossmann, cu convingerea, că după zece luni va sta cu puteri îndoite în rindurile luptătorilor pentru drepturile poporului.

În Oradea-mare procurorul Géza Nagy a defraudat suma de 40.000 coroane. Acesta a fost procurorul care a făcut ca, 21 frați din Aleșd să fie osindiți la 23 ani închisoare ordinară. Și la astfel de oameni sunt dați pradă frații noștri.

În Kecskemét a defraudat cassarul bisericii evanghelice A. Békési 14.000 cor. Frumos patron bisericesc.

Sindicate noi în Ungaria. Ministrul de interne a aprobat statutele sindicatului muncitorilor de textil și al sindicatului eroitorilor cari lucrează pentru prăvălii.

Dorim succese frumoase și bune noilor luptători.

ATENȚ!!!

Partidul nostru va trimite orator (predicator) în ori-ce comună, unde frații au voie să țină adunări.

În privința adunărilor mai întâiu trebuie să se trimită cerere către secretariatul partidului nostru. De aici o să se trimită o cerere, ce trebuie dată autorităților. Cererile să se trimită pe adresa: **Adeverul, Budapesta, VII., Nyár-u. 1.**

Adunările noastre.

În Komarom la 4 Iunie nou se va ține o mare adunare populară.

În Ajka (com. Veszprém) în 12 Iunie nou se va ține o adunare populară.

În Solt (com. Pestes) tot la 12 Iunie se va ține adunare populară.

Posta redactiei.

„România Muncitoare“, București. Numărul 1 din „România Muncitoare“ nu l'am primit. Așa, că nu am putut vedea programul cu care a-ți intrat în luptă. Noi cu vre-o două luni înainte am publicat în „Népszava“ care apare dela 1 Aprilie zilnică și în „Volksstimme“, că va reapare „România Muncitoare“, Vă rugăm dacă aveți încă din numărul 1, trimiteți-ne un exemplar. Salutări din partea noastră, la toți prietini. Redacțiunea.

„Drapelul“, Lugoj. Din ce cauză, a-ți sîstat trimeterea schimbului? Rugăm a trimite și mai departe, precum și noi trimitem. Redacțiunea.

L. D., Jebel. Evanghelia numai atunci o putem publica dacă urmarea toată ne-o trimiți, ca să ne putem orienta cu publicarea. Iar cât privește abonamentul încă nu l'am primit.

Tipografia „Világosság“ r.-t., Budapesta, Nyár-u. 1.